

N. N. Prov. Generale da Mars. — 5 (φ. 61*). «Elogio di Alessandro Rodostamo detto li 16 Giugno 1782 dedicato all' Illmo et Revermo Niceforo Teotochi Archivescovo di Slatonio e Chersona». Ἐν τῆσι *Corfù 11 Agosto 1784.*—6 (φ. 73*). «Il geografo onnisciente ossia risposta alle osservazioni critiche del Sig.^r N. N. sopra l' elogio di Alessandro Rodostamo». — 7 (φ. 78*). «Elogio di Georgio Marin morto in attualità di Bailo di Corfù, detto li 20 Lug.^o 1782 dedicato a S. E. Alvire Querini di s. Zuann Caval.^r.— 8 (φ. 89*). «Apologia all' elogio di Georgio Marin».— 9 (φ. 100*). «Orazione detta nel regresso di S. E. Sebastian Morosini Provved.^o e Cap.^r di Corfù li 30 Nov.^o 1783, dedicata all' Illmo et Eccmo Sig.^r Gerolamo Diedo Senatore amplissimo». — 10 (φ. 113*). «Lettera scritta al Revermo D. Giovanni Canon.^o Dobranzich P. P. nell' Università di Padova».

Τὰ φ. 1 καὶ 116 ἄγραφα.

Στάχως διὰ χαρτονίου.

Ἐξ ἀγορᾶς.

Ἴδε καὶ ἀρ. 181 α-ε, ζ.

181ζ.

Χαρτ. 0 248 × 0 184. Αἰῶνος XVIII (φ. 90).

1 (φ. 3*). Ἔργα Σπυρίδωνος Palazzol Scordilli Κερκυραίου.

1 (φ. 3*). «Catechismo per le Gioviette ossia il Nonalogo dell' Educatione di Spiridione Palazzol Scordilli Corcirese».—2 (φ. 49*) «Saggio Logico-Morale».—3 (φ. 73*). «Preciso sopra alcuni caratteri delle Donne».

2 (φ. 81*). «Dell' Unzione Mercuriale diatribio Teologico-Fisico di Q. T. Zunio».

Τὰ φ. 1, 2, 15-18, 79, 80, 90 ἄγραφα.

Στάχως διὰ χαρτονίου

Ἐξ ἀγορᾶς.

Ἴδε καὶ ἀρ. 181 α-ε'.

182

Χαρτ. 0,32 × 0,21. Αἰῶνος XIX (φ. 40).

Ἑκωθίακη Ἰρίζου Ποιήματα.

Ἐπί τῆς ἰσωτερικῆς ἐκφανείας τοῦ καλόμενου κεκολλημένου δελτίου μετὰ τῆς ἐκγραφῆς Bibliothèque du M^o de Queux de St Hilaire καὶ θυροῦ. Ἐν τῇ ᾗ τῶν ποιημάτων σημειώματα γαλλιστὶ γεγραμμένα, ἐν οἷς καὶ τὰ ὀνόματα Saint Hilaire, G. Tessot.

Στάχως νεωτάτη.

(Ἐστὶται ἀνέχθεια).

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

— Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τοῦ Ῥήγα. Τὸ πρῶτον ἐν τῷ περιοδικῷ Ἐθνικῇ ἀγωγῇ (Ἔτ. Α', 1898, σ. 129 κ. ἑ.) καὶ ἔπειτα ἐν ταῖς ἑμαῖς Μικταῖς σελίδι (σ. 624 κ. ἑ.) περιέγραψα διὰ μακρῶν τὴν ὑπὸ τοῦ Ῥήγα ἐκ δακτυλιολίθου τοῦ ἐν Βιέννῃ μουσείου ἐν μεγάλη μεγεθύνσει ἐκδοθεῖσαν τῷ 1797 εἰκόνα Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Ἡ εἰκὼν αὕτη ὑπῆρξε μία τῶν δημοσιεύσεων ἰκείνων, δι' ἣν ὁ πρωτομάρτυς ἐσκόπει τὴν διέγερσιν τῶν δουλευόντων Ἑλλήνων. Ἐξετυπώθησαν δὲ τῆς εἰκόνης ταύτης, καθ' ἣ μανθάνομεν ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἀνακρίσεως, ἀντίτυπα χίλια διακόσια, ἃν τινὰ μὲν διενεμήθησαν δωρεὰν εἰς τοὺς Ἕλληνας τοὺς παρεπιδημοῦντας ἐν Βιέννῃ καθ' ὃν χρόνον ὁ Ῥήγας τὴν πόλιν ἰκείνην εἶχε κέντρον τῶν διεγερτικῶν τοῦ γένους δημοσιεύσεων αὐτοῦ, τινὰ δὲ παρεδόθησαν εἰς πώλησιν ἀντὶ τῆς εὐτελοῦς τιμῆς εἰκοσι κρεῦτσαρίων, ἀντιστοιχοῦντων πρὸς πεντήκοντα περίπου λεπτά, χάριν εὐρείας διαδόσεως. Ἴδε Ἀνέκδοτα ἔγγραφα περὶ Ῥήγα Βελεστινῆ... ἐκ τῶν ἐν Βιέννῃ ἀρχείων ἐξαχθέντα καὶ δημοσιευθέντα ὑπὸ Αἰμιλίου Λεγρᾶνδ μετὰ μεταφράσεως ἑλληνικῆς ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου. Ἀθήνησι. 1891 σ. 63. — Σπυρ. Π. Λάμπρου Ἀποκαλύψεις περὶ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ῥήγα. Ἐν Ἀθήναις 1892 σ. 31.

Τῆς εἰκόνης ταύτης ἐν καὶ μόνον ἐγίνωσκον μέχρι τινὸς ἀντίτυπον, ἰκείνο ὅπερ ἰδὼν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1896 ἐν Καλάμαις παρὰ τῷ κ. Δ. Πόταρῃ, ἀνῆκον εἰς τὸν ἐν Μεσσήνῃ (Νησίῳ) δικηγόρον κ. Νικήταν Στρατηγόπουλον, περιέγραψα διὰ μακρῶν ἐνθ' ἀνωτέρω. Ἀλλὰ μετ' ἰκείνον τὸν χρόνον εὐρον παραδόξως δεύτερον ἀντίτυπον τῆς αὐτῆς εἰκόνης ἐκεῖ ὅπου ἤκιστα προσεδόκων αὐτὸ, ἦτοι ἐν αὐτῇ τῇ ἐμῇ βιβλιοθήκῃ. Καὶ τοῦτο διότι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀντίτυπον τῆς εἰκόνης ἐλάμβανε συνασταχωμένον μετὰ τῆς ζακυνθιακῆς ἡφμερίδος Ἡ Φωνὴ τοῦ Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1859, ἣτις ἔπειτα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1862 ἐπεγράφετο Φωνὴ τοῦ Ἰουνίου καὶ Ῥήγας. Τὴν ἡφμερίδα

ταύτην παραλαβών ἐκ τῆς πατρικῆς βιβλιοθήκης εἶχον ἀποκειμένην παρ' ἐμοὶ χρηστον ἐπὶ χρόνον μακρὸν ὅτε δὲ τὸ πρῶτον ἐδέησε νὰ μεταχειρισθῶ αὐτὴν νητύχησα νὰ εὕρω ἐν αὐτῇ δίκην ἄλλου ἐρμαιοῦ τὸ δεύτερον νῦν γινωσκόμενον ἀντίτυπον τῆς εἰκόνης τοῦ Ῥήγα. ὅπερ ἢ ὁ ἐμὸς πατήρ ἢ ἄλλος τις Ἰσως, παρ' οὗ εἶχε προμηθευθῆ τὴν εἰρημένην ἐφημερίδα, εἶχε φροντίσει νὰ συνδέσῃ μετ' αὐτῆς, ἅτε φερούσης τὸ ὄνομα τοῦ πρωτομάρτυρος.

Τῆς εἰκόνης ταύτης πανομοιότυπον ἐν σμικρύνσει δημοσιεύω ἐνταῦθα ἐν παρενθέτῳ πίνακι, παραπέμπων εἰς τὴν περιγραφὴν αὐτῆς ἣν ἐδημοσίευσα κατὰ τάνωτέρω εἰρημένα ἐν τῷ Ἐθνικῇ ἀγωγῇ καὶ ἐν ταῖς ἐμαῖς Μικταῖς πελίσσι. Τὸ δὲ πρωτότυπον ἰδώρησα εἰς τὴν Ἱστορικὴν καὶ ἰθνολογικὴν ἑταιρείαν.

— **Δικέφαλος ἀετός.** Παραστάσεις δικεφάλου ἀετοῦ δύναται νὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης, πλὴν τῶν ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. 5' σ. 466 κ. ἑ., Ζ' σ. 338 κ. ἑ. ἀναγεγραμμένων, ἐν Μυστρά ἐν τῇ συγγραφῇ τοῦ κ. Γαβριὴλ *Millet* *Monuments byzantins de Mistra*. Ἐν Παρισίσις. 1910 ἐν Πιν. 20, 4. 47, 6. 56, 8. 60, 24.

Ὁ δὲ μαθητὴς μου καὶ νῦν ἐν Ἀκρίση σχολάρχης κ. Ν. Γεωργάρας ἐπέστειλέ μοι τάδε:

«Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ καταλόγου τῶν παραδειγμάτων τῆς ἐπὶ τῆς τουρκοκρατίας χρήσεως τοῦ δικεφάλου ἀετοῦ (Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. 5' σ. 466 κ. ἑ. καὶ Ζ' σ. 338 κ. ἑ.) γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι καὶ ἐν Σκοπέλῳ ἀπαντᾶται ὁ δικέφαλος ἀετός· πρῶτον ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῶ τῆς Χριστοῦ Γεννήτειος εὐθὺς πρὸ τῆς ἱερᾶς πύλης ἐπὶ ἐπιτυμβίου πλακὸς μαρμαρίνης, κάτωθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχει τάφος, ἐνθα κατὰ τὴν παράδοσιν ἔθαπτον τοὺς ἐπισκόπους τῆς νήσου, καὶ δεύτερον ἐν τῷ δαπέδῳ τῆς ἡμίσειαν ὥραν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπεχούσης μονῆς τοῦ Σταυροῦ ἐπὶ τετραγωνικῆς πλακὸς μαρμαρίνης ὑπὸ τὸν τροῦλλον μετ' ἐγγεγλυμμένης τῆς χρονολογίας 17-84 καὶ τῶν γραμμάτων ΧΡ - ΜΛ εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς πλακὸς ».

— **Δύο Ἰβυζαντινοὶ ζωγράφοι.** Εἰς τοὺς πρὸ τῆς ἀλώσεως Ἑλληνικὰς ζωγράφους, περὶ ὧν ἴδε Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Ε' σ. 210 κ. ἑ., 5' σ. 270 κ. ἑ., σ. 485, Τόμ. Ζ' σ. 487, προσθετοὶ καὶ οἱ ἐξῆς δύο· α') ὁ Εὐλάλιος, ψηφιδογράφος τῶν μωσαϊκῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου κτισθείσης

ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐν Μονάχῳ καθηγητοῦ κ. Heisenberg ἐκδοθεῖσαν ἐξ Ἀμβροσιακοῦ κώδικος ἔμμετρον τοῦ ναοῦ ἐκείνου περιγραφὴν τοῦ Νικολάου Μισσαρίτου ὁ ζωγράφος εἶχεν ἐγγράψει καὶ τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ εἰκόνα ἐν τινι τῶν ψηφοθημάτων. Καὶ δὲν μνημονεύει μὲν ὁ ποιητὴς τοῦ ὀνόματος τοῦ ζωγράφου ἐκείνου, ἀλλ' ὁ βιβλιογράφος τοῦ Ἀμβροσιακοῦ κώδικος ἐν τινι δυσαναγνώστῳ σχολίῳ διέσωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅπερ ἀναννωστέον Εὐλάλιος κατὰ τὸν κ. Heisenberg (Grabeskirche und Apostelkirche Ἐν Λειψία. 1908. Πρβλ. N Festa) ἐν τῇ Cultura Ἑτ. XXX, 1911, σ. 690)· ἑ') ὁ Ἀργυρός. Εἰς τοῦτον ἀπευθύνεται ἡ ρκεῖ ἐπιστολὴ τῆς ὑπὸ τοῦ Krumbacher ἐν τῇ Geschichte der Byzantinischen Litteratur σ. 485 (Ἑλλ. μεταφρ. Σωτηριάδου Τόμ. Γ' σ. 154) κληθείσης Φλωρεντιακῆς συλλογῆς ἐπιστολῶν (Florentiner Briefsammlung) ἀωνύμου συγγραφείως ζήσαντος τὸ πρῶτον ἡμῖς ἢ τὸ δεῦτερον τρίτον τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος τῆς περιλαμβανομένης ἐν τῷ Λαυρεντιακῷ κώδικι San Marco 356 καὶ κατ' ἀντίγραφον ἐξ αὐτοῦ ἐν τῷ Μοναχείῳ 198. Καὶ ὁ μὲν Hardt (Catalogus codicum manuscriptorum bibliothecae regiae Bavaricae Τόμ. Β' σ. 302) περιλαμβάνει καὶ τὸν Ἀργυρὸν ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν εἰς οὓς ἀπευθύνθησαν αἱ ἐπιστολαί, ἡ δ' ἐπιστολὴ ὅλη ἔχει ἐν τῷ εἰρημένῳ Μοναχείῳ κώδικι (φ. 382^a) ὡδε·

Τῷ ζωγράφῳ Ἀργυρῷ.

Κινάδαρι μὲν παρὰ σοί, παρ' ἐμοὶ δὲ τὸ λαβεῖν παρὰ σοῦ, σοῦ δὲ τὸ ῥᾶστα δοῦναι μετὰ ῥαστόνης λογίζομαι. Δίδου τοιγαροῦν, ὑπουργῶν μοι τῇ χρεΐα κατὰ τὴν δύναμιν.

— Τὸ ὄνομα τῶν μονῶν Καρακάλλου ἢ Καρακαλαῖ. Μία τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους φέρει τὸ ὄνομα Καρακάλλου, ἡ δὲ παράδοσις τῶν μοναχῶν σχετίζει τὸ ὄνομα τοῦτο πρὸς τὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης Καρακάλλου, πρὸς ὃν βεβαίως οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν. Ἐχομεν δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀργολίδι ἐντός κοιλάδος παρὰ τὸ ὄρος Ἀραχναῖον μονὴν ἐπωνομούμενην τοῦ Καρακαλαῖ. Ἐφερε δὲ αὕτη καὶ τὸ ἐπώνυμον Σεροκαστέλλι (Μ. Λαμπρινίδου Ἡ Ναυπλία. Ἐν Ἀθήναις. 1898 σ. 56 ἐν σημ.— Ἴδε καὶ τὸ περὶ αὐτῆς σιγίλλιον τοῦ πατριάρχου Γαβριήλ Δ' κατ' Ἀπρίλιον 1782 ἐν τῇ Παρισιακῇ συλλογῇ σιγίλλίων ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Γ'

σ. 394. Πρβλ. τὴν ἔκδοσιν τούτου ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ Τόμ. Θ' σ. 350 κ. i.). Περὶ ταύτης τῆς οὐ μακρὰν τοῦ Ναυπλίου μονῆς λέγει ὁ κ. Λαμπρινίδης ἐνθ' ἀν. τὰδε· ἀἰ ἐπωνυμία Καρακαλᾶ, ἣν ἤδη ἡ Μονὴ φέρει, προήλθε πιθανῶς ἐκ παραφθορᾶς τῆς τουρκικῆς λέξεως Κουρουκαλᾶ, ταύτοσήμου πρὸς τὸ Ξηροκαστέλλι. Νομίζω, ὅτι ἀμφοτέρων τῶν μονῶν τούτων τὸ ὄνομα, ὅπως ὄν, ὡς εἰκός, ξένον πρὸς τὸν Ῥωμαῖον αὐτοκράτορα, δὲν εἶνε ἄσχετον πρὸς τὸ οἰκογενειακὸν ἐπωνυμιον τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου Ε' (1748-51), ὅστις ἦτο Καρακάλος τὸ γένος (Ἴδε Γεδεῶν Πατριαρχικαὶ πίνακες σ. 641), Καὶ δὲν ἦτο μὲν βεβαίως ὁ πατριάρχης ἐκεῖνος κτίστης τῶν μονῶν ἐκείνων, οὐσῶν πολὺ ἀρχαιοτέρων, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ ἐπωνομάσθησαν αἱ μοναὶ αὗται ἐξ αὐτοῦ ἕνεκεν οἰωνδῆποτε εὐεργεσιῶν, ἃς μόνον εἰδικωτέρα μελέτη τῶν κατὰ τὰς μονὰς ταύτας θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ διαφωτίσῃ. Ὅπωςδῆποτε δὲν μοι φαίνεται τυχαία ἡ σύμπτωσις, ὅτι ὁ πατριάρχης Καρακάλος κατήγετο μὲν ἐκ Ναυπλίου, ἀπέθανε δ' ἐν Ἀγίῳ ὄρει, ὅπου ἠσύχασεν ἐν τῇ σκῆτῃ τῆς Ἁγίας Ἄννης μετὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ πατριαρχίαν (1752-57).

— Ἡ παρειακὴ συλλογὴ σιγιλλείων. Ὁ κ. Σωκράτης Κουγιάς ἐπέστειλέ μοι τὰ ἐξῆς· «Ἐν τῇ ἀνακοινώσει μου περὶ τῆς παρειακῆς συλλογῆς τῶν πατριαρχικῶν σιγιλλείων (Ν. Ἑλλην. τ. Ζ' σελ. 344 κ. i.), καὶ δὴ ὡς πρὸς τὸ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενον ἔγγραφο 94 τῆς συλλογῆς, παρειαίφρησεν ἀνακρίβεια, τὴν ὁποίαν σπεύδω νὰ ἐπανορθώσω εὐχαριστῶν τὸν Διευθυντὴν τῆς Ἑθν. Βιβλιοθήκης κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου, ὑποδείξαντά μοι ταύτην καὶ θέσαντα εἰς τὴν διάθεσίν μου φωτογραφίαν τοῦ ἔγγραφου ληφθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ ἐκ Παρισίων.

Τὸ μοναστήριον τῶν Ἁγίων Ταξιαρχῶν καλούμενον «τοῦ Βελιδίου» εἰς ὃ ἀφορᾷ τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφο, δὲν εἶναι ἐν Αἰγίῳ, ὡς κακῶς ἐσημείωσα (Ν. Ἑλλ. τ. Ζ' σ. 345) ἀλλ' ἐν Κύθνῳ (Ἴδε Ἀντ. Βάλληνδα Κυθνιακὰ σ. 39). Αἱ δὲ ὑπὸ τὸ ἔγγραφο μονοκονδυλιακαὶ ὑπογραφαὶ τῶν ἐξάρχων ἀναγνωσθήτωσαν εὐ Παροναξίας Νεόφυτος, ὁ Σαντορίνης Γαβριὴλ, ὁ Τζίας καὶ Θερμίων Σωφρόνιος(;)· Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἐπιτραπήτω μοι ἡ δημοσίευσις ὁλοκλήρου τοῦ ἔγγραφου, εὐμενῶς ὑπὸ τοῦ κ. Καμπούρογλου παραχωρηθέντος.

«Τὰ ἱερὰ σκιῦθ καὶ ἄμφια τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Ταξιάρχου καλουμένου βελιδίου.

1 ἓνα σταυρουδάκι μικρὸν μετ' ὀλίγων τίμιον ξύλον· 1 ἓνας ἕτερος σταυρὸς ἀσημένιος τοῦ ἀγιασμοῦ· 3 τρία κομματάκια ἅγια λειψανα, μέρος τοῦ ἁγίου χαρκαλαμπους, τοῦ ἁγίου ἰακώβου καὶ τῆς ἁγίας βασιλίσσης· 1 ἓνα κομματάκι ἀπὸ τὴν κάραν τοῦ ἁγίου σωφρονίου τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς χεῖρας τοῦ ὁ ἁγίου τζίας (δι' ὑστέρας προσθήκης) ἰδόθη τῷ ἡγουμένῳ ἐμπροσθεν ἡμῶν τῶν ἐξάρχων· 1 ἓνα φελόνι ἀτλαζίνιον παλαιόν· 1 ἓνα τακίμι ἱερὰ πανίτικα (;)· 1 ἓνα διακοπότηραν ἀσημένιον μετ' το τακίμι του ὅλον· 3 τρεῖς κασέλαις, ἓνα κασονάκι· 1 τακίμι βιβλία τῆς ἀκολουθίας ὁλόκληρον· 2 δύο στρώματα· 3 τρία παπλώματα· 2 μαξιλάρια· 2 δύο κιλίμια· 1 ἓνα καζάνι τῆς ῥακῆς μετ' το τακίμι του· 16 κομματάκια μπακιρικόν· 4 τέσσαρα ξυλοβούτζια· 15 κούρۇπια μικρὰ μεγάλα· 1 ἓνα λεγενοἰμπρικον, καὶ ἄλλα τακίμια χαρτζίσια (;) τῆς κουζίνας καὶ τραπεζίων· ταῦτα πάντα εἰσὶν τὰ τοῦ μοναστηρίου κινητὰ ἀφιερῶματα παλαιά.

ὁ εἰγουμενος τοῦ μοναστοιριου του βαιλοιδοιου βαιβαιόνο

== Οἰκονόμος Θερμίων καὶ ἐπίτροπος τοῦ ἀρχιερέως βαιβεόνω ~

== χωρεπίσκοπος Θερμίων· «Γιανούλης γαιτάνης. = Πρωτεύδικος Θερμίων· μονόλης κεφαλᾶς (;) = ἀντονάκης καὶ ἐπίτροπος. Ὁ Παροναξίας Νεόφυτος καὶ ἐξάρχος πατριαρχικὸς ὑποβεβαιοί. Ὁ Σαντορίνης Γαβριήλ ἐξάρχος πατριαρχικὸς ὑποβεβαιοί. ~ Ὁ Τζίας καὶ Θερμίων Σωφρόνιος (;) ὑποβεβαιοί. = Ὁ τοῦ ἁγίου Παροναξίας πρωτοσύγγελος μεθόδιος γέγραφα. » Τὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε'. ἀπάντησιν τοῦ μοναστηρίου, ἦν συνοδεύει ὁ ἀνωτέρω κατάλογος, ὑπογράφουσιν οἱ ἐξῆς: Ὁ καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς καὶ σταυροπηγιακῆς μονῆς τῶν παμμεγίστων Ταξιάρχων [Γρη]γόριος ἱερομόναχος ὑπέγραψα. Ὁ προηγούμενος μελίτιος ὑπέγραψα· ὁ προηγούμενος Συμειῶν ὑπέγραψα· ὁ προηγούμενος φιλόθεος ὑπέγραψα· Διονύσιος ἱερομόναχος ὑπέγραψα· γεράσιμος ἱερομόναχος ὑπέγραψα. »

Τούτων αἱ πλείσται, ἂν μὴ ὅλαι αἱ ὑπογραφαὶ ἐγράφησαν, ὡς φαίνεται, χειρὶ τοῦ γραμματέως.»

— Παρατηρήσεις εἰς τὰς ἐνθυμήσεις. — Ὁ ἐν Σωζοπόλει κ. Κωνσταντίνος Δ. Παπαϊωαννίδης ἐπέστειλέ μοι τῇ 15 Μαΐου 1911 τάδε·

α' Ἐκ τῶν ἐν σελ. 307-312 τοῦ Ζ' τόμου τοῦ Ν. Ἑλληνομνήμονος διατυπωθεισῶν παρ' ὑμῶν ἐπὶ τῶν χρονικῶν σημειωμάτων ἀποριῶν ἀρῶμενος τὸ θάρος, ὑποβάλλω ὑπὸ τὴν ὑμετέραν κρίσιν τὸ κατωτέρω πόρισμα μικρᾶς μελέτης, ὡς ἐλαχίστην συμβολὴν πρὸς λύσιν ἐνίων ἐκ τῶν ὑμετέρων ἀπορημάτων.

Ἄριθ. 97. στ. 26 μισάζιν οργαν, ἀνάγνωθι: μοιράζειν ῥογαν= ἀμοιβὴν, δούλειψη.

«Δὸς με, κερὰ μ', δὴ ῥογα μου, δὸς με δὴ δούλειψή μου» (Δημ. ἄγρια Σωζοπόλειως, Λαογρ. τ. Α'. σελ. 641, ἀριθ. ΞΕ'. Χωριστοῦ τεύχ. σ. 57.).

Αὐτόθι στ. 28 λεοτροους ἀνάγνωθι: λουτρούς, διότι γνωστὸν εἶνε ὅτι ὁ Σουλεϊμάν ἐν Προύσῃ ἐτι ὦν κατέτριβεν, ὡς ὁ πατήρ, τὸν χρόνον ἐν λουτροῖς καὶ συμποσίοις.

Ἄριθ. 98 στιχ 3. Ἡ συμπλήρωσις αὐτόθι διὰ τοῦ Σουλεϊμάν, νομιζῶ ὅτι εἶνε ἀσφαλῆς, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ ἕτερος τῶν ἀδελφῶν, ὁ Μουσαῆς, ἀπαντᾶται καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μωσῆς, τὸ δὲ σημείωμα τοῦτο ἔρχεται οἷονεὶ συμπλήρωμα τοῦ προηγουμένου.

Ἄριθ. 115 στ. 11. Ἐγγερία., Ἐὰν ὁ ἐν τῷ σημειώματι τούτῳ ἀναφερόμενος Μισιέρ Γαβριήλ Μπαρμπαρίγος ἦν στρατιωτικὸς τις ἀρχων ἐν Μισθῶνῃ, καστελλάνος τις ἢ φρούραρχος κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐν τῷ στρατοπέδῳ αὐτοῦ ἐγένετο ἐπίσκεψις τις τοῦ βασιλέως, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ λέξις ἴσως προέρχεται ἐκ τῆς Σλαυικῆς «λάγγερ¹» σημαίνουσης στρατοῦ καταύλισμα.

Ἄριθ. 266. στ. 6. Σάϊκα. Ἡ λέξις αὕτη ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ πλοιαρίου ἀπαντᾶται καὶ ἐν τῷ κατωτέρῳ ἐπισυναπτομένῳ χρονικῷ σημειώματι, μοὶ φαίνεται ὁμως μᾶλλον Σλαυικῆς ἢ Τουρκικῆς προελεύσεως, εἶνε δ' ἐν χρήσει ἐτι νῦν καὶ πρὸς τοῖς Βουλγάροις ἐν τῇ σημασίᾳ ομάδος, συμμορίας κακοποιῶν, ὅπως τοῦτ' αὐτὸ ἐσήμαινεν ἄλλοτε ἐν Ἑλλάδι ἡ λέξις ἀφοῦστερς.

Παραδεχόμενοι λοιπὸν ὡς κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως σάϊκα τὴν κακοποιὸν συμμορίαν, οἷα ἦτο καὶ ἡ τῶν πειρατῶν, ἔχομεν κατ'

¹ Περὶ ἀποβολῆς τοῦ ἀρκτικού λ ἴδε τὰ Περὶ Φαρασιωτικοῦ, Κυπριακοῦ καὶ Τσακωνικοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος ἐν Περιοδικῷ Ἑλλην. Φιλολ. Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως τ. ΙΘ'. σελ. 157 κ. ἰ. Καὶ περὶ ἀφομοιώσεως φωνηέντων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ τροπικῇ αὐτῶν ἐν τῇ νεωτέρῃ Ἑλληνικῇ πρὸς βλ. Γ. Χατζιδάκι «Γλωσσικὰ ζητήματα» τ. ΙΓ'. Ἀθῆναι, σελ. 228 κ. ἰε. καὶ Περιοδικόν Ἑλλ. Φιλ. Συλλ. Κωνσταντινουπόλεως τ. Η'. σελ. 448.

ἀναλογίαν τῶν φουστῶν τὴν ἰδίαν λέξιν ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτῆς σημασίᾳ, ἥτοι τῆς τοῦ πλοικαρίου, ἐφ' οὗ ἐπέθηκεν αὐτῇ. Ἡ Σλαυικὴ μᾶλλον ἢ Τουρκικὴ προέλευσις τῆς λέξεως ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι μόνον τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης οἱ Μωαμεθανοὶ μεταχειρίζονται τὴν λέξιν σάϊκα ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς ληητοσυμμορίας, παραλαβόντες βεβαίως τὴν λέξιν παρὰ τῶν συνοίκων Σλαύων.

Ἄριθ. 273 στ. 5. Κηροῦρα. Ἐάν ἢ ἐν σελ. 309 ἐν τῷ λεξιλογίῳ τοῦ Ζ. τοῦμ. τοῦ Ν. Ἑλληνομνημονος σημειωθεῖσα ἱερμηνεία τῆς λέξεως ἀντικατασταθῆ διὰ τῆς τῆς κισσῆρεως, ἐξ οὗ ἀναμφιβόλως καὶ ἢ ἐν τῷ χρονικῷ σημειώματι λέξις κηροῦρα, δὲν εὐδοῦται κάλλιον ἢ ἔγνωσα; Ἄλλως δὲ τοῦτ' αὐτὸ σχεδὸν βλέπομεν συμβαῖνον ἐν Θήρᾳ καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, ὡς τοῦτο περιγραφικώτατα μᾶς παραδίδει ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νικηφόρος.

«Οἶον δὲ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους περὶ τὰς νήσους τῆς τε Θήρας καὶ Θηρασίας καλουμένας συμβέβηκεν, αἱ πρὸς τῷ Κρητικῷ πελάγει κείνται, παραδραμεῖν οὐκ ἄξιον. Θέρους ὥρας ἐνεστηκυίας συνηνέχθη τὸν θαλάττιον βυθὸν πλείστον ὅτι καπνώδη ἀτμὸν ἐξερευγέσθαι, ἐξ οὗ ἐπὶ πολὺ πυκνουμένου τοῦ αἵρος πῦρ ἐξαφθῆναι, καὶ μετὰ τὸ πῦρ λίθους κισσηρώδεις διεκβρασθῆναι εἰς πλῆθος μέγιστον, ὥστε εἰς εἶδος νήσου τοὺς λίθους συστῆναι, ἐνωθῆναι τε τὴν γῆν τῇ Ἱερᾷ καλουμένῃ νήσῳ, ἣν δὴ καὶ αὐτὴν φασὶ τῷ ὁμοίῳ τρόπῳ τοῦ βυθίου ἀναδοθῆναι χώρου, καθάπερ καὶ τὰς ῥηθείσας λόγος Θήραν καὶ Θηρασίαν νήσους· τῷ ἀπειρῷ δὲ πλήθει τῶν ἀναδιδομένων λίθων ἀνά πᾶσαν κατεστορέσθαι τὴν ἐκείνη θάλασσαν, ἐνθένδε τε ἀφικέσθαι ἄχρις Ἀβύδου καὶ τῆς Ἀσιάτιδος παραθαλασσίου».

Ἰδίως δὲ περὶ τοῦ ἐν τῷ σημειώματι σειμοῦ τοῦ 1650, ἐν σελ. 65 τοῦ συγγράμματος Α. Κορδέλλα «Ἡ Ἑλλὰς ἰξισταζομένη γεωλογικῶς καὶ ὄρυκτολογικῶς» ἀναφέρεται:

«Κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1650 ἱερῆν βορειανατολικῶς τῆς Θήρας, καθ' ἣν ἐνεφανίσθη ἢ μετ' οὐ πολὺ ἐξαφανισθεῖσα νήσος Κολούμβου, ἀνεφυσήθησαν ἐκ τοῦ κρατῆρος οὐ μόνον μεγάλη πληθὺς κισσῆρεως καὶ μύδρων, ἀλλὰ καὶ πυκνὰ καὶ πνιγρὰ αἶρια. Πολλοὶ τῶν οἰκούντων ἰγγύτερον τοῦ ἀκρωτηρίου Κολούμβου ἀπώλοντο ἐξ ἀσφυξίας διὰ τῶν ἀσρίων τούτων καὶ ἰδίως τοῦ ὑδροθετωμένου αἵριου,

πολλοὶ ἔπαθον ἐκ φοβερᾶς ὀφθαλμίας, ἅπαντὰ δὲ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ σκεύη τῆς νήσου κατίστησαν μέλας (Περνασσός, Τόμ. 1', σ. 910).

Καὶ κατὰ τὰς δύο λοιπὰν ἀνωτέρω μνηθείσας περιστάσεις περὶ κισσηρείως στρέφεται ὁ λόγος καὶ ἐπομένως δεῖν εἶνε παράτολμον εἶν παραδεχθῶμεν αὐτὴν ὑπονοουμένην ἐν τῷ σχετικῷ σημειώματι.

Ἄριθ. 290 στ. 2. Ἡ ἔννοια τοῦ στίχου τούτου εὐδοχεῖται νομίζω εἶν ἀναγνωσθῆναι «... καὶ τὸν ἔκαμεν τοῦ Μοῦρον (:) ἐφέστη ὁ νῆος τὸ σαράγι...».

Ἄριθ. 350 στ. 8. ραπες. Ράλιτσα παρὰ Βουλγάρους τὸ σινάπι, ἱπίσης καὶ ἐν Ῥουμανίᾳ, ὅπου καλλιεργεῖται ἐν μεγίστῃ κλίμακι.

Ἄριθ. 350 στ. 4. Ἐκαμε ζάπτι=ἔλαβεν ὑπὸ τὴν κατοχὴν του.

ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν ἀπαντᾶται καὶ ἐν τῷ ἐξῆς ἀποσπάσματι μακροῦ καὶ συνεχοῦς χρονικοῦ σημειώματος, ἀντιγραφέντος παρ' ἐμοῦ ἐκ χειρογράφου τῆς ἐν Πόντῳ ἱεράς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας. «1781 . . . καὶ τὸν μάρτιον μῆνα εἰς τὰς 28 ἦλθον ἀπὸ ἀδριανούπολιν ἁκαπετζιμπασης με 205 ἐν τῷ μοναστηρίῳ καὶ ἔτον συνάγματα διάφορα ὡς καὶ ἀλθανίται 40 καὶ ἔγεινεν εἰς ἡμᾶς μεγάλη φθορὰ ὅπου ὁ ἐπάρατος μεχμέτ ἀγᾶς αὐτὸς μᾶς ἔκαμε τὰ τοῦ μοναστηρίου ἅπαντα ζάπτει. καίκια, καϊκτσίδες καὶ σιτάρια ἀλεύρια καὶ τυρία, πρόβατα, ψάρια. καὶ ρουχικά μας. καὶ τοὺς πακτσίδες, ἀμπέλια, καὶ ὅ τι εἶχεν τὸ μοναστηρι καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ κλαδὶ μόνον 3 εἰμίναμεν. . .».

Καὶ κατωτέρω ὑπὸ διάφορον σημασίαν:

«. . . καὶ ὁ γερβάσιος πάλαι ἀπὸ τὸ στακτοχωρι ὡς καὶ τοῦ ἀγχιάλου ἱπαρχία, τὸν ἔκαμαν ζάπτι νὰ διδῆ τὸ εἰσόδημα ὅπου περῖσειε εἰς τὸν ἀγχιάλου ὅπου ἔκάναμεν 300 κοιλὰ σιτάρι καὶ 150 κριθάρι. . .»

(ἀκάγῳ δὲ τάλας ναθαναὴλ ἱστορικῶς ἱπαρίθμησα ταῦτα).

Ἐκ δὲ χρονικοῦ ἀγνώστου τύχης, Καλλινίκου ἱερομονάχου Βατοπεδῖνου, ἐξέγραψεν ὁ ἀνωτέρω Ναθαναὴλ καὶ τὸ ἐν ἀριθ. 266 ἀναφερόμενον σημείωμα, ἐπὶ τῆς ἱσωτερικῆς πλευρᾶς τῆς πρώτης πινακίδος, ἐντύπου ἐκκλ. «Πηδαλίου» τῆς ἰδίας Μονῆς ἔχον ὡς ἑπταί:

«Κατὰ τὸ 16(23) κοζάκοι με 17 σάϊκες ἠληλάθησαν τὴν ἀγα-